

Jukka Miettinen

GRAAFISEN ILMEEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Esimerkkinä Mediaholvi Osk.

**Opinnäytetyö
CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU
Mediatekniikan koulutusohjelma
Toukokuu 2014**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieska	Aika Toukokuu 2014	Tekijä/tekijät Jukka Miettinen
Koulutusohjelma Mediatekniikka		
Työn nimi GRAAFISEN ILMEEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS Esimerkkinä Mediaholvi Osk.		
Työn ohjaaja Maarit Tammisto		Sivumäärä 27
Työelämäohjaaja Ville Autio		
<p>Työni aiheena oli graafisen ilmeen ja internet-sivuston suunnittelu sekä toteutus media-alan yritykselle.</p> <p>Tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa Mediaholvi osuuskunnalle helppokäyttöinen ja media-alan yritykselle sopiva Wordpress-pohjainen internet-sivusto ja pienelle yritykselle riittävä selkeä graafinen ohjeistus.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena oli toimiva ja käyttövalmis Wordpress-pohjainen internet-sivusto ja graafinen ohjeistus. Graafinen ohjeistus sisältää lisäksi muun muassa A4-lomakepohjan ja esityspohjan.</p> <p>Käytännön osuus toteutui asiakkaan toiveiden ja aikataulun mukaisesti.</p>		

Asiasanat

graafinen suunnittelu, typografia, visuaalinen ilme, www-suunnittelu

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Ylivieska	Date May 2014	Author Jukka Miettinen
Degree programme Media Technology		
Name of thesis DESIGN AND IMPLEMENTATION OF GRAPHICAL STYLE Case: Mediaholvi Osk.		
Instructor Maarit Tammisto		Pages 27
Supervisor Ville Autio		
<p>The subject and purpose of this thesis was to design and implement an easy to use and fitting Wordpress based web site and an adequate graphical identity manual for Mediaholvi osuuskunta, a small media company.</p> <p>The result of the thesis was a functional and ready to use Wordpress based web site and a graphical identity manual. The graphical identity manual also included among similar works a template for A4 sized official documents and a presentation template.</p> <p>The work was completed according to the client's wishes and on schedule.</p>		

<p>Key words graphic design, typography, visual identity, web design</p>

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

CSS	Cascading Style Sheet, sivustojen tyylikuvauskieli
HTML	Hyper Text Markup Language, hypertekstin merkintäkieli.
Liitännäinen	Tietokoneohjelman lisäohjelma, joka toimii yhteistyössä alkuperäisen kanssa. Tarjoaa lisätoiminnon.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KÄYTETTÄVÄT OHJELMISTOT	3
2.1 Graafiset työkalut Adobe Illustrator, Photoshop ja InDesign	3
2.2 Testaus- ja koodityökalut WAMPserver ja Sublime Text	3
3 WORDPRESS-SIVUSTO	5
3.1 Rakenne – tarpeelliset sivut	6
3.2 Rakenne – tarpeelliset liitännäiset	9
3.3 Käyttöliittymän ja ulkoasun suunnittelu	10
3.3.1 Sommittelu internet-sivulla	12
3.3.2 Värit internet-sivulla	14
3.3.3 Typografia internet-sivulla	17
4 GRAAFINEN OHJEISTUS	19
4.1 Typografia yleisesti	19
4.2 Värit ja liikemerkin käyttö	20
4.3 Graafisen ohjeistuksen sovellukset	21
5 TULOKSET JA POHDINTA	24
LÄHTEET	26
KUVIOT	
KUVIO 1. Tarpeelliset sivut – etusivu	6
KUVIO 2. Tarpeelliset sivut – palvelut	7
KUVIO 3. Tarpeelliset sivut – jäsenet	8
KUVIO 4. Tarpeelliset sivut – uutiset	8
KUVIO 5. Tavallinen navigaatiovalikko	11
KUVIO 6. Kutistunut navigaatiovalikko	11
KUVIO 7. Kultainen leikkaus	13
KUVIO 8. Mediaholvin käyttämät siniset värit	16
KUVIO 9. Mediaholvin kirjasimet	18
KUVIO 10. Graafisen ohjeistuksen sovellus – käyntikortti	21
KUVIO 11. Graafisen ohjeistuksen sovellus – A4-lomakepohja	22
KUVIO 12. Graafisen ohjeistuksen sovellus – esityspohja	23
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Värit ja niiden piilomerkityksiä länsimaisissa kulttuureissa	15

1 JOHDANTO

Ylivieskassa perustettiin vuonna 2013 media-alan palveluita tarjoava yhdeksän hengen osuuskunta Mediaholvi osuuskunta. Uusi yritys tarvitsi internet-sivut ja graafisen ohjeistuksen pitääkseen visuaalisen ilmeensä yhtenäisenä. Liikemerkki Mediaholvilla oli valmiina, joten tehtäväni oli rakentaa visuaalinen ilme käyttäen tätä pohjana. Internet-sivuille Mediaholvilaiset tuottivat ja toimittivat varsinaisen sisällön, joten omaksi tehtäväkseni jäi varsinaisen sivuston rakentaminen ja graafinen suunnittelu.

Tavoitteena oli, että Mediaholvi saisi media-alan yritykselle sopivat, toimivat ja hyödylliset internet-sivut, joka tuli helppokäyttöisyyttä ajatellen rakentaa käyttäen Wordpress-sisällönhallintajärjestelmää. Visuaalisen ilmeen tuli mukailla valmista liikemerkkiä, jotta ilmeestä tulisi yhtenäinen. Lisäksi omana tavoitteenani oli parantua graafisena osaajana, tyylikkaiden visuaalisten elementtien tuottajana ja internet-sivujen suunnittelijana. Wordpress-pohjaisuus tarjosi tähän oivan mahdollisuuden, sillä valmiin sisällönhallintajärjestelmän tarjoamien toimintojen ansiosta pystyin keskittymään kokonaan sivuston ulkonäköön.

Työ koostuu neljästä pääosa-alueesta. Toisessa luvussa käsitellään käytännön työn tekemiseen käytettyjä ohjelmistoja. Mitä milläkin ohjelmalla tehtiin? Kolmannessa luvussa käydään läpi Wordpress-sivustoa. Mitkä sivut ovat pakollisia yrityksen toimintaa varten? Mitä toimintoja Wordpressistä puuttui ja miten ne lisättiin? Lisäksi perehdytään tarkemmin ulkoasun ja käyttöliittymän suunnitteluun niin sommittelun, kuin värien ja typografian osin. Neljännessä luvussa tarkastellaan graafisen ohjeistuksen osia. Mitä värejä tai kirjasimia yritys käyttää? Kuinka liikemerkkiä tulee ja ei tule käyttää julkaisuissa? Näiden lisäksi graafinen ohjeistus sisältää esimerkkisovelluksia käsitellyistä aiheista. Viidennessä ja viimeisessä luvussa pohditaan opinnäytetyön tuloksia. Missä onnistuttiin, mitä olisi voitu parantaa tai tehdä toisin?

Lähteinä käytettiin mm. Heinosen sommittelua käsittelevää www-dokumenttia Sommittelusta, Cassin liikemerkkejä käsittelevää www-dokumenttia Vital Tips For Effective Logo Design ja Juseliuksen typografiaa käsittelevää www-dokumenttia Typografia – Asettelusta ja fonttien valinnasta. Lisäksi lähteisiin kuuluu muita värejä ja muuten visuaalisen ilmeen suunnittelua koskevia www-dokumentteja, kirja ja sähköpostikeskustelu graafikkokollegan kanssa, sekä ohjelmistoja koskevia www-dokumentteja.

2 KÄYTETTÄVÄT OHJELMISTOT

2.1 Graafiset työkalut Adobe Illustrator, Photoshop ja InDesign

Adobe Illustrator on Adobe Systemsin kehittämä vektorigrafiikkaan perustuva piirto-ohjelma, jota on käytetty perinteisesti esimerkiksi julisteiden, kirjan kansien, logojen ja esitteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Työssä Illustratoria käytettiin kaikkien internet-sivun graafisten elementtien suunnitteluun ja toteuttamiseen vektorigrafiikkana, joka sitten muutettiin internet-sivukäyttöön sopivaan muotoon. Lisäksi Illustratorilla on suunniteltu ja toteutettu Mediaholvin liikemerkki ja käyntikortit.

Photoshop, samoin kuin Illustrator, on Adobe Systemsin kehittämä kuvankäsittely-ohjelma. Se on suunniteltu ensisijaisesti muokkaamaan kuvia painotuotantoon, mutta sitä käytetään myös kuvien tekemiseen ja muokkaamiseen internetissä käyttöä varten. Työssä Photoshopia käytettiin muutamien internet-sivulla esiintyvien kuvien muokkaamiseen ja sivuston taustakuvan säätämiseen.

InDesign, kuten Illustrator ja Photoshop, on Adobe Systemsin kehittämä julkaisuohjelma. Sitä käytetään enimmäkseen lehtien taittamiseen, sekä esitteiden ja julisteiden tekemiseen. Työssä InDesigniä käytettiin graafisen ohjeistuksen suunnitteluun ja valmistamiseen painokelpoiseksi tuotteeksi.

2.2 Testaus- ja koodityökalut WAMPserver ja Sublime Text

WAMP, eli *Windows-Apache-MySQL-Php/Perl/Python* server, on kokoelma ohjelmia, joilla voi muodostaa WWW-palvelimen, jolla ajetaan dynaamisia internet-sivuja. Pakettiin sisältyy Windows-pohjaiset ohjelmat Apache-webpalvelimesta, MySQL:stä, joka on avoimen lähdekoodin tietokantarajapinta ja avoimen lähdekoodin komentosarjakielistä PHP, Perl ja Python. (WAMPServer 2014.)

WAMPserveriä käytettiin internet-sivujen testaamiseen ja suunnitteluun paikallisesti henkilökohtaisella tietokoneella ennen internet-palvelimelle siirtoa. Jos sivustolle täytyi tehdä muutos, se testattiin ensin käyttäen paikallista versiota sivustosta.

Sublime Text on edistynyt koodin muokkaamiseen käytetty tekstieditoriohjelma (Sublime Text 2014), jota käytettiin internet-sivujen koodin muuttamiseen ja kirjoittamiseen.

3 WORDPRESS-SIVUSTO

Erityisesti media-alan yrityksellä, jonka palveluista yksi on internet-sivujen suunnittelu ja toteutus, internet on tärkeä kanava tiedottamiseen ja markkinointiin. Tiedottamista ja markkinointia voi helposti toteuttaa yrityksen omalla internet-sivustolla.

Minkälainen yritys on, tai haluaa olla? Tämä selviää vierailijalle yleensä helposti vierailemalla yrityksen internet-sivuilla, jos sivustolla on edes jonkinlainen esittelyosio, tietoja sen toiminnasta ja esimerkkejä edellisistä tehdyistä töistä.

Sivustolla voi myös olla tapoja ottaa yritykseen yhteyttä ja mahdollisuus antaa palautetta. Sivustolla voi helposti suorittaa tiedottamista yritystä koskevista ajankohtaisista asioista, markkinointia palvelukuvausten ja jo valmiiden töiden muodossa. Rekrytointikin on mahdollista ja helppoa sivuston kautta.

Osa sivuista on sisällöltään muuttumattomia, tai harvoin ja pienissä määrin muuttuvia eli staattisia. Osa sivuista on sisällöltään useammin ja suurissa määrin muuttuvia. Niitä päivitetään säännöllisesti eli ne ovat dynaamisia. Yrityksen esittely on usein staattinen sivu ja uutiset dynaaminen sivu. Mediaholvi.com suunniteltiin käyttämään molempia sivutyyppejä, sillä yritys käyttää sivustoa samalla tiedottamiseen, markkinointiin ja rekrytointiin sekä esittelyä itsestään ja jäsenistään.

Käyttäjälle Wordpress-pohjainen sivusto ei eroa tavallisesta sivustosta millään tavoin, mutta sivuston ylläpitäjälle ja sen sisällön muuttajille ja tuottajille Wordpress tuo paljon helpotuksia tavallisen HTML-pohjaisen sivuston yli. Wordpress on helpokäyttöinen sisällönhallintajärjestelmä ja julkaisujärjestelmä. Sisällön tuottajien ei tarvitse luoda erikseen HTML-kielellä sivuja, vaan ne voi helposti lisätä sivustolle helpolla käyttöliittymällä. Samalla käyttöliittymällä voi myös vanhaa sisältöään muuttaa tai poistaa.

3.1 Rakenne – tarpeelliset sivut

Sivuston suunnitteluvaiheessa päätettiin, että sivustolla täytyy olla tiettyjä toimintoja ja täyttyviä sivuja. Etusivulle (KUVIO 1) tuli saada nopea yleiskatsaus siitä, mistä sivulla on oikein kyse, eli piti vastata kysymyksiin ”mikä Mediaholvi on” ja ”mitä Mediaholvi tekee”. Tarpeellista oli siis kertoa lyhyesti Mediaholvin kuvaus ja laittaa näkyville esimerkiksi tehtyjä töitä.

KUVIO 1. Tarpeelliset sivut – etusivu.

Palvelut-sivulta (KUVIO 2) tuli saada tarkempaa tietoa Mediaholvin palveluista. Tähän sijoitettiin tekstikuvaukset tarjotuista palveluista ja myöhemmin on mahdollisuus lisätä työnäytteitä. Tälle sivulle tuli laittaa myös linkki yhteydenottamista varten.

KUVIO 2. Tarpeelliset sivut – palvelut.

Asiakkaan mukaan oli tarpeellista esitellä Mediaholvin osakkaat eli työntekijät, joten sivustolle lisättiin Jäsenet-sivu (KUVIO 3). Tällä sivulla on nimellinen kuva jokaisesta osakkaasta, joita klikkaamalla pääsee tarkastelemaan tarkempia profiileja, jotka osakkaat ovat itse kirjoittaneet itsestään. Tälle sivulle tuli laittaa myös linkki liittymishakemusta varten.

KUVIO 3. Tarpeelliset sivut – jäsenet.

Etusivun ollessa enemmän ”mistä on kyse”-tyylinen laskeutumissivu, oli tarpeellista saada erikseen uutisointia varten oma osio. Tätä varten siis Uutiset-sivu (KUVIO 4), joka toimii hyödyntämällä Wordpressin blogausominaisuuksia.

KUVIO 4. Tarpeelliset sivut – uutiset.

3.2 Rakenne – tarpeelliset liitännäiset

Liitännäiset ovat Wordpressin tapa lisätä toimintoja ja ominaisuuksia, jota tavallinen asennus ei mukanaan tuo. Sivustoa suunnitellessa ilmeni, että tarvittiin useampiakin ominaisuuksia, joita Wordpressissä ja sen teemassa ei asentaessa ollut.

Suunnitellusti sivustolla tuli olla kuvalliset navigaatiopainikkeet. Teema tarjosi vain tekstillisiä navigaatiopainikkeita, joten asennettiin liitännäinen nimeltä *Nav Menu Images* lisäämään ominaisuus. Navigaatiopainikkeissa tuli myös olla rekisteröityneitä käyttäjiä varten sisään- ja uloskirjautumista varten nappi, mutta tätäkään toiminnallisuutta ei ollut suoraan asennuksesta. Se lisättiin liitännäisellä *BAW Login/Logout menu*. Tämän lisäksi oli tarpeellista näyttää sisään kirjautuneille eri valikon elementtejä, kuin sisään kirjautumattomille. Tämä ominaisuus lisättiin liitännäisellä *WP Custom Menu Filter Plugin*.

Jäsenien tuli päästä käsiksi sivuihin ja tiedostoihin, joita ei kumminkaan voisi yleisesti näyttää. Tämä olisi onnistunut vaatimalla sivujen tai tiedostojen katseleminen salasana, mutta pidemmän päälle salasanojen muistamisesta olisi tullut liian vaivalloista. Lisättiin liitännäinen nimeltä *Member Access*, jonka avulla sivustolle sisään kirjautuneet jäsenet pääsevät suoraan katselemaan sivuja ja tietoja.

Sivustolle suunniteltiin laitettavaksi lomakkeita, joilla voisi muun muassa lähettää Mediaholvin väelle tarjouspyyntö tai muu yhteydenotto. Lomakkeiden näyttäminen ja niiden tietojen lähettäminen esimerkiksi sähköpostiin sivulla onnistuisi HTML-koodilla, mutta dynaamisten sivujen sisältöä on vaikea muuttaa tällä tavoin. Vastava toiminnallisuus saatiin liitännäisestä *Fast Secure Contact Form*. Liitännäisessä tuli mukana muitakin hyödyllisiä ominaisuuksia, kuten keinoja varmentaa lähettäjän olevan ihminen, eikä roskaviestejä syytävä bot.

Sivuston turvallisuutta ajateltiin myös parantaa ja tätä varten lisättiin liitännäinen *iThemes Security*, joka tarjoaa suojaa muun muassa piilottamalla sivuston tärkeitä alueita ulkopuolisilta ja suojaa tietoja estämällä salasanan murtamisen brute force-kirjautumisia.

Etusivulle suunniteltiin laitettavaksi diaesitys esittelemään Mediaholvin osaamisalueita. Tätä varten lisättiin liitännäinen *Meta Slider*, josta kuvaa klikkaamalla pääsee suoraan palveluita tarkemmin esittelevälle sivulle.

3.3 Käyttöliittymän ja ulkoasun suunnittelu

Verkkosivuston suunnittelua varten tulisi tietää, mitä sivuilla tulee olemaan esillä. Tämän perusteella voidaan hahmotella käyttöliittymä ja lopuksi ulkoasu.

Sovelluksen ja käyttäjän välillä kommunikoivaa sovelluksen osaa kutsutaan käyttöliittymäksi. Käyttöliittymän hyvä suunnittelu mahdollistaa sivuston miellyttävän ja vaivattoman käytön. Tämä tarkoittaa, että käyttäjä säästää aikaa ja rahaa, kun ei tarvitse tukipalveluita tai erillistä koulutusta.

Tiedon selkeällä näkymisellä on suuri merkitys sen vastaanottamista ja käsittelemisen nopeutta varten. Sommittelu, typografia, värivalinnat ja selkeys tekevät kaikki osansa käyttäjäkokemukseen, jonka tulisi olla mahdollisimman helppo ja miellyttävä.

Kun käyttäjä voi helposti havaita ja erottaa sivuston elementit, kuten esimerkiksi sivustolla navigointia varten olevat elementit, toisistaan, voidaan käytettävyyttä pitää hyvänä ja sivuston suunnittelua onnistuneena.

Mediaholvi.comin ulkoasua suunnitellessa päädyttiin luomaan niin sanottu lapsiteema jo valmiiksi olemassa olevalle Wordpressin teemalle. Teema määrittää Wordpress-sivustolle sen yleisen ulkonäön ja layoutin. Lapsiteemalla voidaan

muutella tämmöistä teemaa ja tehdä siitä vielä enemmän omiin tarkoituksiin sopiva. Sivustolla päädyttiin käyttämään mahdollisimman selkeitä graafisia elementtejä ja valittiin sopiva teema, jonka ulkonäköä sitten muokattiin lapsiteemaa käyttäen.

Teemoittelun lopputuloksena navigointia varten tarkoitetut painikkeet löytyvät aina samasta paikasta ja ovat sekä selkeästi painikkeita että suurikokoisia ja helppoja huomata. Sisältoelementin teksti on oletuksena suurikokoista, jolloin hieman huononäköisemmälläkin lukijalla olisi helpompi lukea tekstiä.

Mobiililaitteilla, joiden ruudut ovat usein huomattavasti pienikokoisempia kuin PC-käytössä olevat ruudut, pyrittiin sivun leveyttä rajoittamaan, jotta käyttäjän tarvitsisi selata sivustoa ainoastaan pystysuunnassa. Tästä syystä navigointivalikkokin kutistuu tarpeeksi pienellä näyttölaitteella auki klikattavaksi menuksi ja siirtyy normaalilta paikaltaan oikeassa ylälaidassa liikemerkin alle vasempaan laitaan. Muutama elementti sivuilla kumminkin on, jotka eivät kutistu paljoa, kuten etusivun diaesitystä pyörittävä Meta slider-liitännäinen.

KUVIO 5. Tavallinen navigaatiovalikko.

KUVIO 6. Kutistunut navigaatiovalikko.

3.3.1 Sommittelu internet-sivulla

Sommittelu tarkoittaa julkaisun elementtien järjestämistä halutulla tavalla ja sen tavoitteena on saada katsoja kiinnostumaan kohteesta. Sommittelu on keskeinen osa visuaalista kokonaisuutta ja suunnittelua.

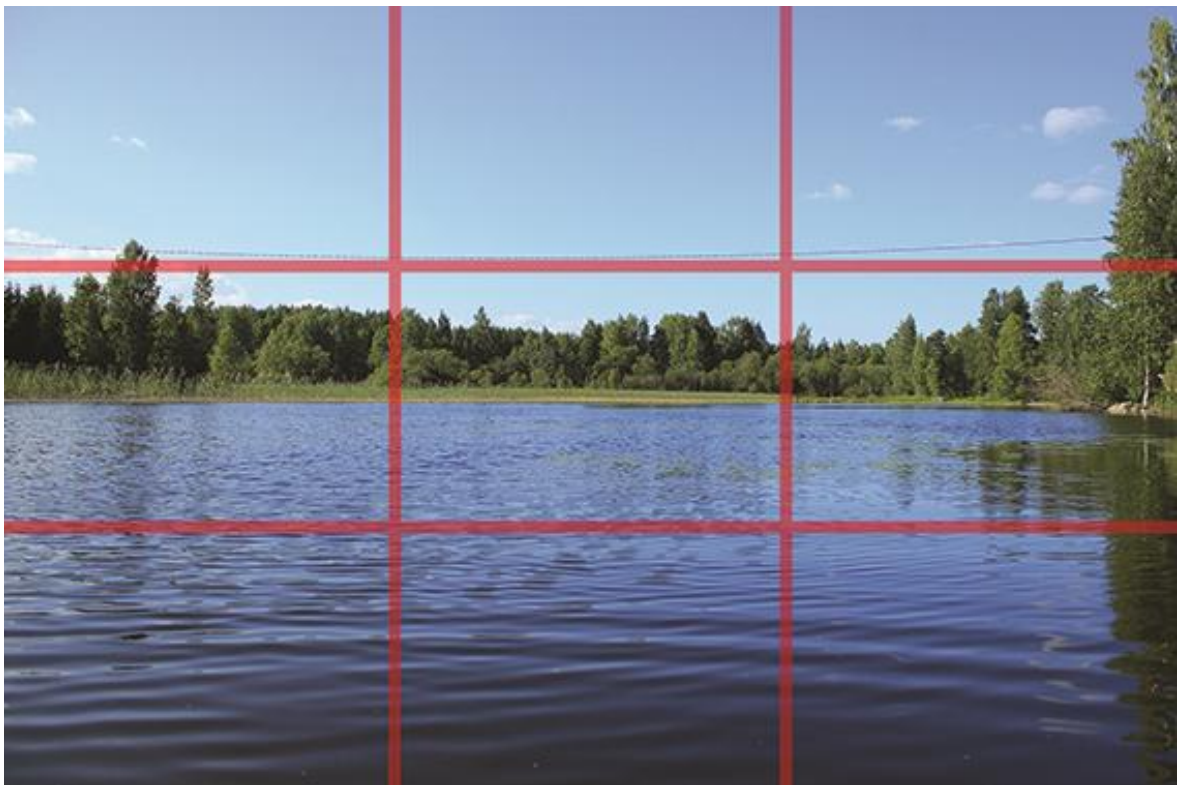
Sivusto on jaettu kolmeen pääelementtiin pystysuunnassa. Ylimpään elementtiin on sijoitettu vasempaan laitaan Mediaholvin liikemerkki ja oikeaan laitaan sivuston navigaatio, joka supistuu auki klikattavaksi valikoksi ja siirtyy kyseisen elementin alapuolelle, kun ruudun koko pienenee tarpeeksi. Ylin elementti pysyy sivusta riippumatta samassa paikassa.

Navigaatioelementissä olevat kuvalliset linkkipainikkeet ovat oletuksena mustalla taustalla ja sinisellä grafiikalla. Kun käyttäjä vie hiiren osoittimen painikkeen ylle, tausta muuttuu harmaaksi ja grafiikka valkoiseksi osoittaakseen, että kyseessä on painettava linkki. Kun käyttäjä on sivulla, johon linkkipainike vie, vaihtaa painike taustaväriään siniseksi ja grafiikkaa valkoiseksi. Lisäksi painikkeen alapuolelle ilmestyy taustan värinen nuoli. Nämä muutokset merkitsevät, että käyttäjä on painikkeen sivulla.

Keskimmäisessä elementissä on sivun varsinainen sisältö eli teksti, kuvat ja videot. Tämä elementti pysyy myös sivusta riippumatta samalla paikalla, eli heti ylimmän elementin alapuolella. Sisällön pituudesta riippuen se muuttaa kokoaan pituussuunnassa.

Alimmassa elementissä, eli footerissa, on toistaiseksi vain copyright-merkintä, mutta tähän voisi halutessaan lisätä staattista sisältöä. Tämä elementti pysyy muiden elementtien tavoin sivusta riippumatta paikallaan, joka on heti sisältöelementin alapuolella.

Jako kolmeen osaan perustuu löyhästi kultaisen leikkauksen sääntöön. Kultainen leikkaus on tapa jakaa kuva tai tila osiin esteettisesti miellyttävällä tavalla. Ihmissilmää miellyttävät usein kulttuurisesta taustasta riippumatta tietyt perusmuodot ja sommitelmat. Miellyttävin sommittelu muodostuu noudattamalla kultaisen leikkauksen sääntöä, joka tarkoittaa keskeisimpien asioiden sijoittamista painopistekohtiin. Tämä on luultavasti kuvataiteiden käytetyin ja yleisin sommittelun sääntö. Kultaisessa leikkauksessa kuva tai tila jaetaan pysty- ja vaakasuunnassa kolmeen osaan, siten, että osien suhde on 2:3. Painopistekohdat löytyvät näiden jakolinjojen leikkauspisteistä. (Heinonen 2010).

KUVIO 7. Kultainen leikkaus.

Internet-sivustolla kultaisen leikkauksen käyttö ei ole aina mahdollista ja mediaholvi.comin tapauksessa vain osittain, sillä vaikka sivu onkin jaettu pystysuunnassa kolmeen osaan, sen vaakasuunnassa jakamisesta ei olisi ollut hyötyä. Lisäksi painopisteitä on hyvin vaikea käyttää, sillä sivuston katseluun käytetystä laitteesta riippuen kultainen leikkaus ei toimi ollenkaan, mutta oletettua 1920 x 1080 kuva-

pisteen ja ehkä myös hieman pienempiä resoluutioita käyttävät laitteet näkevät sivuston suunnitellusti. Näissä tapauksissa kultainen leikkaus toimii osittain, ylimpien painopisteiden osalta. Pienempiä resoluutioita käyttävät laitteet, joista esimerkkinä älypuhelimet, eivät näe sivustoa suunnitellusti, eikä niillä kultaisen leikkauksen käyttö onnistu.

Ylimmälle kolmasosalle sijoittuu Mediaholvin liikemerkki ja sivuston navigointi. Ylimmän ja keskimmäisen kolmasosan väliin painopisteille sijoittuu etusivulla tärkein elementti, Meta slider-liitännäisen diaesitys. Muillakin sivuilla tärkeimmät elementit on pyritty sijoittamaan samalle alueelle. Osa sivuista on kumminkin muuttuvia sisällöltään ja tämä tekee alempien painopisteiden hyödyntämisestä lähes mahdotonta.

3.3.2 Värit internet-sivulla

Teemme tietämättämme päätelmiä esiteltävien asioiden laadusta, luotettavuudesta ja kestävyydestä sen mukaan, millaisia värejä näemme. (Nolan 2003.)

Värit voidaan jakaa niiden herättämien erilaisten vaikutelmien perusteella kolmeen ryhmään. Lämmintä vaikutelmaa herättäviin väreihin lukeutuvat punainen, keltainen ja oranssi. Sininen, violetti ja vihreä ovat viileitä vaikutelmia herättäviä värejä ja niin sanotusti neutraaleja värejä, tai siis värejä, jotka eivät erityisemmin herätä yksin käytettyinä vaikutelmia, ovat ruskea, musta ja harmaa. Vaikutelman määräävät värit neutraalien värien ympärillä, eli neutraaleja värejä voidaan käyttää hyvin taustoilla tai yhdistettynä kirkkaampiin väreihin.

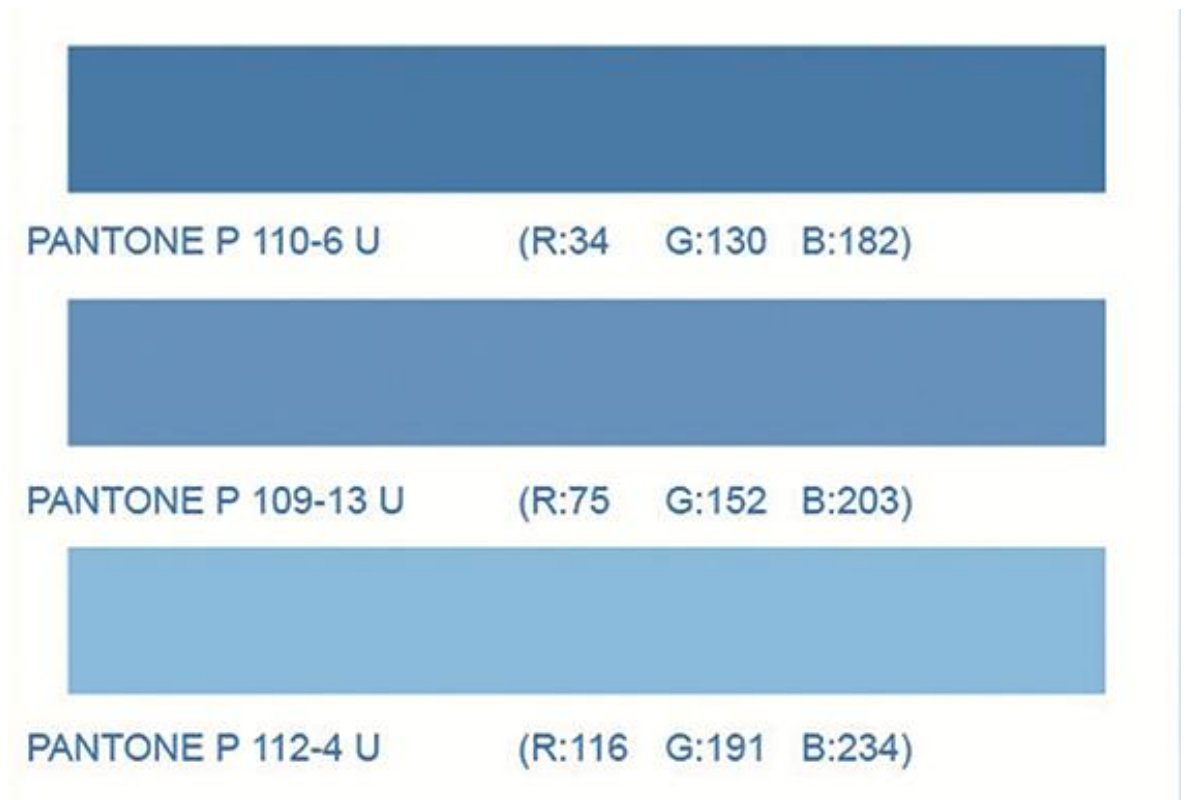
Värit voivat käyttötavastaan ja niiden kanssa käytetyistä väreistä riippuen luoda positiivisen tai negatiivisen mielikuvan. Esimerkiksi tulta ja voimaa symboloiva punainen liitetään positiivisissa mielikuvissa rakkauteen ja negatiivisissa mielikuvissa raivoon tai vihaan. Värien merkitykset riippuvat kulttuurista, joten värejä valitessa on tärkeää tuntea kohderyhmä.

TAULUKKO 1. Värit ja niiden piilomerkityksiä länsimaisissa kulttuureissa (Nolan 2003).

Väri	Myönteinen merkitys	Kielteinen merkitys
Valkoinen	puhdas, viaton, aito	kylmä, tyhjä, steriili
Punainen	voimakas, rohkea, intohimoinen	vaarallinen, aggressiivinen
Keltainen	onnellinen, ystävällinen	raukkamainen, ärsyttävä
Ruskea	lämmin, maanläheinen, kypsä	likainen, surullinen, halpa
Vihreä	rauhallinen, luonnollinen	kateellisuus, kokematon, ahne
Sininen	voimakas, luotettava	kylmä, masentava, synkkä

Värejä yhdistäessä tulee ottaa myös huomioon esimerkiksi luonnossa esiintyvät yhdistelmät. Musta ja keltainen yhdessä kuvastavat vaaraa, kuten myrkkysamma-koilla, tai ampiaisilla ja mehiläisillä. Tämä väriyhdistelmä saattaa alitajunnallisesti aiheuttaa välttämisen tai hylkimisen reaktion. Katherine Nolanin mukaan olemassa ei ole ”hyviä” tai ”huonoja” värejä, vaan niillä on myönteinen tai kielteinen vaikutus sen mukaan, millaisissa yhteyksissä niitä käytetään ja kuinka värejä tarkastelevat henkilöt niitä kokemustensa perusteella tulkitsevat (Nolan 2003).

Mediaholvin pääväreiksi voidaan lukea sininen ja valkoinen. Tästä syystä myös mediaholvi.comissa käytetään päävärinä sinistä. Sivuston tausta on sininen ja suurimmassa osassa graafisia elementtejä käytetään sinistä. Valkoinen esiintyy vähemmän graafisissa elementeissä, mutta on silti voimakkaasti läsnä sivustolla. Suurin osa teksteistä on valkoista. Sisältöelementit käyttävät taustanaan hieman läpinäkyvää mustaa, joka muuttuu suurimmalla osalla sivua tummanharmaaksi vaalean taustan takia. Se tuo valkoisia elementtejä esiin.

KUVIO 8. Mediaholvin käyttämät siniset värit.

Siniseen väriin ja sen sävyihin on liitetty aiemmin Nolanin mainitsemien positiivisten ja negatiivisten merkitysten lisäksi muitakin merkityksiä. Sininen on raikas väri, joka tuo mieleen vapauden (Nygård 2014). Sininen liitetään usein kaipaukseen ja englanninkielen termi ”The Blues”, joka tarkoittaa masennusta, lainaa nimensä väritiltä. Toisaalta sininen väri on liitetty myös puhtauteen ja keveyteen, joiden lisäksi sitä pidetään myös viattomuuden värinä ja siitä juontaa puhe ”sinisilmäisistä” henkilöistä. Yli 40% eurooppalaisista ja amerikkalaisista pitää sinistä lempiväriään. (Sininen 2013).

Valkoiseen väriin on vastaavasti liitetty merkityksiä, joista vahvin on puhtaus. Toinen valkoisen vahva merkitys on rauha ja tämän vuoksi antautumista merkitsevä lippu on valkoinen. Itämaissa toisaalta valkoinen liitetään puhtauden lisäksi myös suruun ja kuolemaan. Muun muassa Kiinassa ja Japanissa se on suruväri. (Valkoinen 2013).

3.3.3 Typografia internet-sivulla

Tärkeä osa myös internet-sivun suunnittelua on oikeanlaisen kirjasimen valinta.

Juseliuksen mukaan WWW-sivuilla on kirjasinta valitessa syytä pitää muistissa nyrkkisääntönä se, että jos leipäteksti on päätteeton, tulee otsikoksi usein päätteellinen kirjasin ja päinvastoin. Lisäksi on olemassa valikoima kirjasimia, jotka ovat ”turvallisia” ja yleisesti käytettyjä. Näihin lukeutuvat Arial, Helvetica, Courier New, Times New Roman, Verdana, Tahoma, Trebuchet MS, Georgia, Impact, Arial Black ja Comic Sans MS. Internet-sivuilla päätteettömät fontit ovat helppolukuisia. (Juselius 2005.)

Tämä turvallisiksi määrittely perustuu siihen, että nämä kirjasimet tulevat usein (Windows) käyttöjärjestelmien asennuksien mukana, eli ne ovat valmiiksi käytettävissä. Juselius mainitseekin, että muita kuin Windows-pohjaisia selaimia varten kannattaa merkitä varmuuden vuoksi esimerkiksi Verdanaa ja Arialia vastaavat Helvetica ja sans-serif, Times New Romania vastaavat Times ja serif ja Courier New'tä vastaavat Courier ja monospace. (Juselius 2005.)

Nykyään CSS:n avulla rakennettuihin sivuihin voi ”upottaa” lisää kirjasimia, jos ne ovat saatavilla miltä tahansa palvelimelta, jolta ne voi linkittää. CSS-koodi esittelee selaimelle kirjasimen linkkeineen, selain seuraa linkkiä ja saa tätä kautta käytettäväksi upotetun kirjasimen. Sivun latausaika saattaa hieman pidentyä tämän myötä, mutta kirjasintiedostot ovat hyvin kevyitä, joten laajakaistaliittymillä eroa ei pitäisi juuri huomata. Googella on käsittääkseni samaan käyttötapaan perustuva online-palvelu nimeltään Google Fonts, johon on koottu avoimen lähteen kirjasimia vapaasti käytettäväksi. Kirjasimet ovat Googlen palvelimilla, josta niihin saa halutesaan tehdä linkin internet-sivulta.

Mediaholvi.comin kirjasinvalintoja tehdessä kokeilin aluksi käyttää otsikkokirjasimena osuuskunnan liikemerkistä tuttua Timeburneria, mutta myöhemmin

teimme yhteistyökumppanini kanssa päätökseen, että Timeburneria käytetään lähinnä vain liikemerkissä. Parempi niin, sillä Timeburner ei olisi sopinut lainkaan muuttuvaan sisältöön, sillä kirjasimessa ei ole skandinaavisia merkkejä. Otsikkokirjasimeksi vakiintui sitten päätteellinen Georgia, joka on myös printtimediassa osuuskunnan valinta leipätekstiin, kun taas printissä otsikkokirjasimena toimiva Arial päätyi internet-sivulle leipätekstin kirjasimeksi. Sivuston navigointimenuun sen sijaan Timeburner sopi hienosti, sillä menun painikkeiden teksti ei muutu.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö
 0123456789!“#%&/()=?€

Georgia Regular

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÄÖ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyzåäö
 0123456789!“#%&/()=?€

Arial Regular

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
 0123456789! # % & / [ ] = ? €

Timeburner Regular

KUVIO 9. Mediaholvin kirjasimet.

4 GRAAFINEN OHJEISTUS

Graafinen ohjeistus tai talotyyli tarkoittaa yrityksen visuaalisten elementtien muodostaman kokonaisuuden käyttöohjetta. Jos yrityksellä on graafinen ohjeistus, sitä tulee noudattaa kaikissa ohjeistuksen määrittelemissä sovelluksissa. Yritykselle muodostuu tällä tavoin yhtenäinen ja selkeä visuaalinen ilme, josta tunnistetaan.

Graafinen ohjeistus määrittelee mahdollisimman yksityiskohtaisesti kuinka visuaalisen ilmeen eri elementtejä, kuten liikemerkkiä, värejä ja typografiaa tulisi soveltaa missäkin yhteydessä, jotta virheitä ei tapahtuisi. Tällä tavalla yrityksen visuaalinen ilme pysyy mahdollisimman tehokkaasti ja kätevästi yhtenäisenä. (Lennartz 2007.)

Ohjeistuksen laajuus riippuu yrityksen toimialasta ja koosta. PK-yritykselle voi riittää muutama sivu, joilla käsitellään vain peruselementit, kuten tunnukset, värit, typografia ja niiden käyttö eri kohteissa. Suuren yrityksen ohjeistus voi sisältää hyvin paljon elementtejä näiden lisäksi, kuten painotuotteet, liikelahjat tai jopa ajoneuvot.

Mediaholvin tapauksessa graafisen ohjeistus käsittelee värejä, typografiaa ja liikemerkin käyttöä. Lisäksi näille on kolme sovellusta: käyntikortit, A4-lomakepohja ja esityspohja.

4.1 Typografia yleisesti

Kuten aiemmin mainittu, internet-sivulla otsikkokirjasimena toimii Georgia ja leipätekstin kirjasimena Arial ja printtimedioihin otsikkokirjasimena toimii Arial ja leipätekstin kirjasimena Georgia. Printtimediasta esimerkkinä A4-lomakepohja (KUVIO 11). Lisäksi samoja kirjasimia käytetään muun muassa esityspohjassa (KUVIO 12). Muista printtimedioista poiketen käyntikortit käyttävät kauttaaltaan Timebur-

ner-kirjasinta (KUVIO 10). Tämän toivotaan olevan erikoisen ulkonäkönsä ansiosta muistettavuutta käyntikortille tuova kirjasinvalinta.

4.2 Värit ja liikemerkin käyttö

Liikemerkki on yrityksen visuaalinen tunnus, toisin sanoen kuvallinen symboli, joka kuvastaa yritystä tai sen osaa. Se voi koostua kirjaimista, kuvista, numeroista tai niiden yhdistelmistä. Hyvän liikemerkin tunnuspiirteitä ovat erottuvuus, yksinkertaisuus ja helposti tunnistettavuus. Liikemerkin tulisi herättää luotettavuutta, ihailua, uskollisuutta ja vihjaavaa yliveritaisuutta. Liikemerkin perimmäinen tehtävä on olla tunnistettava. Paul Randin mukaan liikemerkki on lippu, allekirjoitus, vaakunakilpi, tai kyltti. Se ei suoraan myy, vaan se tunnistetaan. Liikemerkki on harvoin kuvaus yrityksestä ja saa tarkoituksensa edustamaltaan asialta, eikä päinvastoin. Liikemerkki on vähemmän tärkeä, kuin edustamansa asia ja sen edustama asia on tärkeämpi kuin miltä se näyttää. (Rand 1993; Cass 2009.)

Mediaholvin graafisessa ohjeistuksessa ohjeistetaan värien ja liikemerkin käyttöä. Ohjeistuksessa on määritelty tarkasti käytettävät Pantone-värit (KUVIO 8) ja niiden käyttötavat. Lisäksi on määritelty tarkasti tavat käyttää liikemerkkiä erilaisilla pohjilla, kuten valkostaustaisilla, joissa liikemerkin valkoinen osa sekoittuisi taustaan. Lisäksi määriteltynä on mustavalkoisen version värien korvikkeet CMYK:n mustan arvoina.

Liikemerkin käyttöä varten ilmoitettiin myös suoja-alueet, jotka estävät liikemerkin käytön liian lähellä muita elementtejä. Tämä estää liikemerkin tarkoituksettoman sekoittumisen muihin elementteihin. Liikemerkin käyttökoko rajoitettiin niin, että sen koko sivuttaissuunnassa ei saa olla alle 6 cm suoja-alueineen. Lisäksi ohjeistuksessa esitetään kiellettyjä tapoja käyttää liikemerkkiä, jotta sen yhtenäisyys säilyisi.

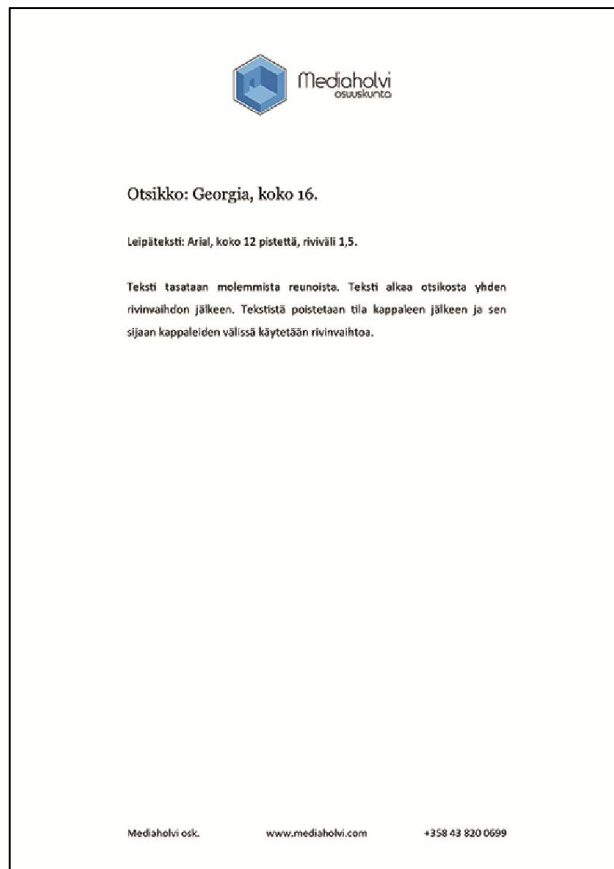
4.3 Graafisen ohjeistuksen sovellukset

Graafiseen ohjeistukseen lisättiin eri visuaalisten elementtien käyttöohjeiden lisäksi kolme esimerkkinä ja valmiina pohjana toimivaa sovellusta. Näitä valmiita sovelluksia tulisi käyttää aina kun mahdollista, eikä niistä tulisi poiketa millään tavalla. Sovellusten perusteella voisi myös suunnitella erilaisia uusia sovelluksia käyttäen valmiita sovelluksia esimerkkeinä. Valmiit sovellukset ovat käyntikortti (KUVIO 10), A4-lomakepohja (KUVIO 11) ja esityspohja (KUVIO 12).

KUVIO 10. Graafisen ohjeistuksen sovellus – käyntikortti

Käyntikortista on kaksi versiota. Ensimmäinen on suomenkielinen ja tarkoitettu suomenkielisille asiakkaille. Toinen on englanninkielinen ja tarkoitettu kansainvälisille asiakkaille. Käyntikortti on ainoa kirjasimen käytössä ohjeistuksessa määrätystä linjasta eroava. Se käyttää ainoastaan ja ainoana Timeburner-kirjasinta, sillä tämän toivotaan tuovan käyntikortille omalaatuisuutta ja sen kautta muistettavuutta kirjasimen erikoisen tyylin ansiosta.

KUVIO 11. Graafisen ohjeistuksen sovellus – A4-lomakepohja

A4-lomakepohjassa nähdään esimerkki liikemerkin käytöstä valkoisella pohjalla. Lomakepohja on suunniteltu kaikkeen Mediaholvin viralliseen käyttöön sopivaksi. Liikemerkki on sijoitettu keskelle lomaketta ylä- ja alarunkoon ja alarunkoon on sijoitettu osuuskunnan yhteystiedot. Lomakepohjassa on myös sen käyttöohje käytön helpottamiseksi.

KUVIO 12. Graafisen ohjeistuksen sovellus – esityspohja

Esityspohjaa tulee käyttää aina luodessa esityksiä. Pohjan luomiseen käytettiin Mediaholvin virallisia värejä. Sen alalaidassa on yksivärinen palkki, jonka keskelle on sijoitettu Mediaholvin liikemerkki. Tausta on liukuväri palkin käyttämästä väristä valkoiseen. Pohjassa on valmiiksi ilmaistu käyttöohjelmaisesti otsikkoa ja leipätekstiä varten käytetty kirjasin.

5 TULOKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda media-alan yritykselle sopiva visuaalinen ilme ja internet-sivusto Mediaholvi osuuskunnalle. Koska yritys oli vasta perustettu, edellistä materiaalia heillä ei ollut, mutta valmista aineistoa hieman: osuuskunnan jäsenten itse suunnittelema liikemerkki, joka oli suuri vaikuttaja lopulliseen visuaaliseen ilmeeseen, varsinkin väreiltään.

Visuaalisen ilmeen suunnittelussa pienellekään yritykselle voi kestää pitkäänkin aikaa, jota käytettävissä oli Mediaholvin tapauksessa useita kuukausia. Silti, Mediaholvin ollessa media-alan yritys, heiltä löytyi hyvää palautetta antavaa ja ammattitaitoisesti yhteistyötä tekevää väkeä, joka nopeutti suunnitteluprosessia sen päästyä kunnolla alkuun.

Suunnitteluprosessin aikana pidettiin useita tapaamisia kanssani suunnittelusta vastaavan osakkaan kanssa, joissa ideoitiin mahdollisia visuaalisen ilmeen etenemissuuntia. Näiden tapaamisien jälkeen osuuskunnan jäsenet kokoontuivat keskenään tekemään päätöksiä etenemissuuntien suhteen, antamaan palautetta ja keksimään parannuksia, jotka kanssani läheisempää yhteistyötä tehnyt osakas sitten välitti minulle ja ryhdyimme jälleen ideoimaan. Tämä työskentelytapa oli huomattavan tehokas ja toimiva ja varmisti tuotteen olevan asiakkaan vaatimukset tyydyttävä niin toiminnallisesti, kuin tyyllisesti.

Ensimmäisenä tehtävänä projektissa oli suunnitella ja saattaa toimintaan internet-sivusto, sillä osakkaat halusivat mahdollisimman nopeasti välineen markkinoida palveluitaan. Sivuston toimintojen pohjaksi valittu helppokäyttöinen Wordpress-sisällönhallintajärjestelmä säästi paljon aikaa koodaamisen puolelta, joten visuaaliseen suunnitteluun jäi käytettäväksi huomattavasti enemmän aikaa.

Aivan alussa tutkin erilaisia Wordpressin muokattavia ulkoasuvaihtoja, joiden pohjalta tein graafisia ohjelmistoja käyttäen raakoja suunnitelmia ja ehdotuksia sivus-

ton ulkoasusta, joista osuuskunnan väki valitsi mieleisiään palasia. Näin lopullinen ulkoasu sitten koostettiin ja lähdin toteuttamaan sitä käyttäen liitännäisiä paikkaamaan Wordpressin puutteita.

Vaikka internet-sivusto loppujen lopuksi on asiakkaan toiminnolliset ja tyyllilliset tarpeet täyttävä, muutamia osioita olisi voinut parantaa, nimittäin harvoin kävi niin, että aivan kaikkia haluttuja toimintoja liitännäiset eivät kumminkaan tarjonneet.

Toisinaan jouduin puuttumaan Wordpressin koodiin ja vaikka suurin osa näistä muutoksista onnistui hyvin, rajallisen PHP-kielen taitoni takia osa ratkaisuista jäi jokseenkin yksinkertaisiksi. Mikäli olisin ollut taitavampi PHP:n kanssa, olisi sivuston ulkonäkö mahdollisesti ollut hieman parempi.

Lisäksi en kyennyt löytämään internet-sivuston etusivulle asiakkaan kaikki vaatimukset täyttävää diaesitysliitännäistä. Mediaholvilaiset olisivat halunneet diaesityksen alalaitaan thumbnail-kuvat esityksen dioista. Kaikki muutkin vaatimukset täyttäviä tämän kaltaisia liitännäisiä, tai vaihtoehtoisia tapoja diaesityksen toteuttamiseen ei huomattavan perusteellisista etsinnöistä huolimatta löytynyt. Lopullisen liitännäisen valinta kumminkin täyttää muut vaatimukset.

Toinen projektin vaiheista oli graafisen ohjeistuksen suunnittelu. Ohjeistusta varten Mediaholvilla oli hyvin vähän vaatimuksia. Tutkin useita pienempien ja suurempien yritysten graafisia ohjeistuksia ja näiden pohjalta tein päätelmiä, mitä Mediaholvin kokoinen media-alan yritys voi ohjeistukselta tarvita. Tutkimuksen perusteella suunnittelimme tarpeelliset osiot kanssani läheisempää yhteistyötä tehneen osakkaan kanssa yhteistyössä. Osiot olivat muistakin osakkaista tyydyttäviä, joten ohjeistukseen parantamista en keksi.

LÄHTEET

Cass, J. Vital Tips For Effective Logo Design. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.smashingmagazine.com/2009/08/26/vital-tips-for-effective-logo-design/>. Luettu: 29.4.2014.

Heinonen, M. 2010. Sommittelusta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://digikuvaus.medianurkka.com/?p=159>. Luettu 21.4.2014.

Juselius, U. 2005. Typografia - Asettelistusta ja fonttien valinnasta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.phpoint.fi/ulrikaj/www/typo.htm#cut>. Luettu: 31.3.2014

Lennartz, S. 2007. Corporate Identity Manuals & Guides. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.smashingmagazine.com/2007/08/28/corporate-identity-manuals-guides/>. Luettu 21.4.2014.

Nolan, K. 2003. Värien käyttäminen tehokkaasti: Kuinka värit vaikuttavat käyttäjään. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://office.microsoft.com/fi-fi/frontpage-help/varien-kayttaminen-tehokkaasti-kuinka-varit-vaikuttavat-kayttajaan-HA001042937.aspx>. Luettu 27.3.2014.

Nygård 2014. Sinisestä. Sähköpostikeskustelu 3.4.2014.

Rand, P. 1993. Design, Form & Chaos. New Haven: Yale University Press.

Sininen 2013. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.coloria.net/varit/sininen.htm>. Luettu: 15.4.2014.

Sublime Text 2014. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.sublimetext.com>. Luettu 28.4.2014.

Valkoinen 2013. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.coloria.net/varit/valkoinen.htm>. Luettu: 17.4.2014.

WAMPServer 2014. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.wampserver.com/en/>. Luettu: 23.4.2014.